

Rafał Adamus

W sprawie dopuszczalności skracania korpusu firmy spółki kapitałowej

Zagadnienie dopuszczalności posługiwania się skrótem korpusu firmy spółki kapitałowej należy do spornych zarówno w wypowiedziach przedstawicieli nauki prawa, jak i w praktyce obrotu gospodarczego. Zdarza się, że sądy rejestrowe odmawiają rejestracji umów spółek z o.o. i statutów spółek akcyjnych w takim zakresie, w jakim owe akty ustrojowe wprowadzają skróty korpusu firmy spółki kapitałowej. Tymczasem posługiwanie się w obrocie skrótem korpusu firmy spółki kapitałowej ma niewątpliwie uzasadnienie pragmatyczne. Celem niniejszego opracowania jest poszukanie uzasadnienia prawnego dla tezy, że skracanie korpusu firmy spółki kapitałowej jest dopuszczalne.

Zgodnie z art. 160 § 1 i art. 305 § 1 k.s.h. firma spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i odpowiednio firma spółki akcyjnej może być obrana dowolnie. Przepisy kodeksu spółek handlowych nie wprowadzają same ograniczeń dla treści korpusu (rdzenia) firmy spółki kapitałowej¹.

Firma spółki kapitałowej, oprócz korpusu, powinna zawierać dodatkowe oznaczenie „spółka z ograniczoną odpowiedzialnością” i odpowiednio „spółka akcyjna” (tzw. obligatoryjny dodatek do firmy). W myśl art. 160 § 2 i art. 305 § 2 k.s.h. dopuszczalne jest używanie w obrocie skrótu

---

¹ Ogólnie na temat problematyki prawa firmowego zob. np. A. K i d y b a, *Prawo handlowe*, Warszawa 2009, wyd. 11, s. 89 i nast.; J. S z w a j a, *Firma w kodeksie cywilnym*, Prawo Spółek 2004, nr 1, s. 3 i nast.

„spółka z o.o.” lub „sp. z o.o.”² i odpowiednio – w odniesieniu do spółki akcyjnej – „S.A.”

Na przedpolu dalszych rozważań wypada zauważyć, że **kodeks spółek handlowych**³ nie wprowadza *expressis verbis* zakazu używania w obrocie skrótu korpusu firmy spółki kapitałowej. Model regulacji jest zgoła odmienny. Kodeks spółek handlowych dozwala jedynie na skrócenie elementu dodatkowego firmy, a zarazem obligatoryjnego, jakim jest określenie formy prawnej spółki kapitałowej. Nie ma również generalnego nakazu posługiwania się w obrocie korpusem firmy spółki kapitałowej w formie nieskróconej⁴. Z kolei przepis art. 43⁵ § 4 k.c. dozwala przedsiębiorcy będącemu osobą prawną na używanie w obrocie skrótu firmy⁵. Kodeks cywilny nie wprowadza przy tym żadnego wyjątku w odniesieniu do regulacji 43⁵ § 4 k.c., a mającego za przedmiot spółkę kapitałową.

Powstaje w tym miejscu dylemat, czy dopuszczalne jest posługiwanie się w obrocie skrótem korpusu firmy spółki kapitałowej. Jest to zarazem dylemat dotyczący dozwolonej treści umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością czy statutu spółki akcyjnej.

1. Poglądy piśmiennictwa na temat dopuszczalności posługiwania się skrótem korpusu spółki kapitałowej

W piśmiennictwie stosunkowo szeroko opowiedziano się przeciwko dopuszczalności posługiwania się w obrocie skrótem korpusu firmy spółki

---

² W piśmiennictwie M. R o d z y n k i e w i c z (*Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, wyd. 3, Warszawa 2009, s. 266-267) przyjął, że dopuszczalne jest używanie innej formuły skrótu oznaczenia prawnego spółki kapitałowej, niż wskazana w ustawie. Podobnie J. F r a c k o w i a k, [w]: J. F r a c k o w i a k, A. K i d y b a, K. K r u c z a l a k, W. O p a l s k i, W. P o p i o ł e k, W. P y z i o ł, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, red. K. K r u c z a l a k, Warszawa 2001, s. 478 – w odniesieniu do skrótu formy prawnej spółki akcyjnej.

³ W odniesieniu do problematyki skrócenia firmy spółki przed wejściem w życie kodeksu spółek handlowych zob. np. J. N a w o r s k i, *Problematyka skracania firm spółek kapitałowych*, PPH 1996, nr 4, s. 15 i nast.

⁴ Por. przypadek szczególnie określony w art. 436 k.c. w brzmieniu: „firma oddziału osoby prawnej zawiera **pełną** nazwę tej osoby oraz określenie »oddział« ze wskazaniem miejscowości, w której oddział ma siedzibę.” Por. P. Z a p o r o w s k i, *Spyry wokół nowego prawa firmowego*, Rejent 2004, nr 5, s. 143 i nast.

⁵ Szczegółowo na temat regulacji art. 435 § 4 k.c. zob. przede wszystkim P. Z a p o r o w s k i, *Zalety i wady unormowania skracania firm w art. 435 § 4 k.c.*, KPP 2006, nr 4, s. 909 i nast.

kapitałowej⁶. Warto zauważyć, że negatywne wypowiedzi co do niedopuszczalności utworzenia skrótu z korpusu firmy spółki kapitałowej pojawiały się zarówno przed wprowadzeniem do systemu prawnego treści art. 43⁵ § 4 k.s.h., jak i po tym fakcie.

Niemniej powyżej przedstawione stanowisko nie jest jedyne⁷. Edward Gniewek wskazał, że „ustawodawca zezwala osobom prawnym na posługiwanie się skrótami firmy (...). Obserwując praktykę dostrzegamy więc przykłady posługiwania się skrótami typu »PZU S.A.«, »PKO S.A.«, »PKO BP« (itp.); występuje tu skrót nazwy i skrót określenia formy prawnej konkretnej osoby prawnej.”⁸ Inny autor, Piotr Zaporowski, przyjął, że „w kodeksie spółek handlowych nie ma odpowiednika art. 43⁵ § 4 k.c. i w konsekwencji można tu, z ewentualnymi rygorami przewidzianymi w art. 2 zd. 2 k.s.h. stosować albo wprost albo właśnie odpowiednio, art. 43⁵ § 4 k.c., chyba żebyśmy uznali, że właściwość czy natura stosunku prawnego spółki handlowej przemawiały za tym, żeby odpowiednie

---

⁶ Tak np. A. Szajkowski, [w:] S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz do artykułów 151-300*, t. II, Warszawa 2002, s. 109; J. Szwaja, [w:] S. Sołtysiński, A. Szajkowski, A. Szumański, J. Szwaja, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz do artykułów 301-458*, t. III, wyd. 2, Warszawa 2008, s. 107-108; J. Bieniak, M. Bieniak, *Spółka akcyjna. Komentarz*, Warszawa 2005, s. 96; Ł. Zamojski, *Działalność gospodarcza osób fizycznych*, Głosa 2004, nr 4, s. 4 i nast.; A. Kidyba, *Kodeks spółek handlowych*, t. II, *Komentarz do art. 301-633 K.S.H.*, wyd. 2, Kraków 2004, s. 57; W. Popiołek, [w:] J. Strzępka, W. Popiołek, A. Witosz, E. Zielińska, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz z orzecnictwem*, red. J. Strzępka, Warszawa 2001, s. 817. Co do niedopuszczalności umieszczenia w firmie spółki komandytowej skrótu firmy osoby prawnej zob. P. Bielicki, *Prawo firmowe w kodeksie spółek handlowych*, cz. II, *Prawo Spółek* 2004, nr 3, s. 17 i nast.

⁷ Zob. np. wyrok SN z 25 marca 1997r., III CKN 11/97 (OSNC 1997, nr 9, poz. 126), w którym stwierdzono, że „badanie i ustalanie, czy umieszczony w firmie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością wyraz »bank« został użyty w kontekście, z którego jednocześnie wynika, że spółka ta nie wykonuje czynności bankowych, dokonywane jest z punktu widzenia osoby przeciętnej nabywcy (odbiorcy) usług (towarów) tejsze spółki i zwykłych warunków działalności gospodarczej oraz powinno uwzględniać w szczególności: przedmiot działania spółki wpisany do rejestru handlowego, krąg rzeczywistych i potencjalnych odbiorców, a także brzmienie skrótu firmy.”

⁸ E. Gniewek, [w:] *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. E. Gniewek, wyd. 4, Warszawa 2011, s. 104.

stosowanie art. 43⁵ § 4 k.s.h. polegało na jego niestosowaniu, co moim zdaniem nie znajduje uzasadnienia merytorycznego i wydaje się być sprzeczne z nakazem zawartym w art. 2 zd. 1 k.s.h.”⁹

Poruszana w niniejszym opracowaniu kwestia nie jest zatem jednolicie traktowana w literaturze przedmiotu.

2. Dopuszczalność posługiwania się skrótem korpusu firmy w kodeksie cywilnym

Przepisy tzw. prawa firmowego są rozproszone w różnych aktach prawnych. **Walog regulacji ogólnej mają przepisy kodeksu cywilnego o firmie.** Regulacja kodeksu spółek handlowych w odniesieniu do firmy spółek kapitałowych ma jedynie szczątkowy charakter. Pewne postanowienia odnośnie do firmy niektórych spółek kapitałowych znajdują się także w ustawach szczególnych (np. art. 3 pr. bank.).

Przepisy art. 43⁵ § 1 i 2 k.c. stanowią, że firmą osoby prawnej jest jej nazwa, przy czym firma zawiera określenie formy prawnej osoby prawnej, które może być podane w skrócie, a ponadto może wskazywać na przedmiot działalności, siedzibę tej osoby oraz inne określenia dowolnie obrane. Powyższa regulacja ma charakter generalny. Przepisy art. 160 § 1 i art. 305 § 1 k.s.h. zawierają treść szczególną w stosunku do regulacji art. 43⁵ § 1 i 2 k.c.

Przepisy kodeksu cywilnego przez firmę osoby prawnej rozumieją jej korpus (rdzeń), jak i oznaczenie formy prawnej osoby prawnej.

W myśl art. 43⁵ § 4 zd. 1 k.c. **przedsiębiorca może posługiwać się skrótem firmy.** W treści przywołanego przepisu chodzi o przedsiębiorcę będącego osobą prawną. Wniosek taki wynika *prima facie* z wykładni systemowej. Niemniej w literaturze przedmiotu wskazuje się na potrzebę bardziej uniwersalnego zastosowania art. 43⁵ § 4 k.c.¹⁰ Na potrzeby niniejszego opracowania wystarczające jest jednak stwierdzenie, że spółka kapitałowa mieści się w zakresie podmiotowym komentowanej regulacji. **Należy przyjąć, że ów skrót w rozumieniu art. 43⁵ § 4 k.c. odnosi się przede wszystkim do korpusu firmy, skoro o możliwości skró-**

---

⁹ P. Zaporowski, *Zalety i wady...*, s. 933.

¹⁰ Por. P. Zaporowski, *Zalety i wady...*, s. 923 i nast.

towego podania formy prawnej osoby prawnej jest – osobno¹¹ – mowa w art. 43⁵ § 2 k.c.

Przywołana regulacja art. 43⁵ § 4 zd. 1 k.c. **odpowiada potrzebom nowoczesnego obrotu**, zwłaszcza wobec aktualnej tendencji upraszczania komunikowanych treści. Niekiedy skrót firmy może być bardziej rozpoznawalny wśród klienteli spółki kapitałowej niż jej pełne brzmienie.

Z mocy art. 43⁵ § 4 zd. 2 k.c. do skrótu firmy znajduje odpowiednie zastosowanie przepis art. 43² § 2 k.c. dotyczący firmy. W konsekwencji skrót firmy podlega ujawnieniu we właściwym rejestrze¹².

W podsumowaniu powyższych uwag wypada zauważyć, **de lege lata, że podstawą normatywną dla stosowania przez przedsiębiorców skrótu firmy jest regulacja art. 43⁵ § 4 k.c.**

3. Zagadnienie stosowania regulacji art. 43⁵ § 4 k.c. do spółki kapitałowej

Kodeks spółek handlowych nie zawiera pełnej regulacji stosunku spółki. Zgodnie z art. 2 k.s.h. w sprawach pozostających w obszarze regulacji kodeksu spółek handlowych, a w nim nieuregulowanych, stosuje się przepisy kodeksu cywilnego. Jeżeli wymaga tego właściwość (natura) stosunku prawnego spółki handlowej, przepisy kodeksu cywilnego stosuje się odpowiednio¹³. Posiłkowe stosowanie przepisów kodeksu cywilnego do stosunku spółki handlowej posiada zatem wyraźne, normatywne umocowanie.

W tym miejscu pojawia się pytanie, czy regulacja art. 43⁵ § 4 k.s.h. znajduje zastosowanie do spółki kapitałowej z mocy art. 2 k.s.h.¹⁴

W pierwszym rzędzie wskazać należy, że **kodeks spółek handlowych w ogóle nie zajmuje się wprost kwestią dopuszczalności skrótu**

---

¹¹ Por. Ł. Zamojski, *Firma w postępowaniu rejestrowym*, Prawo Spółek 2006, nr 1, s. 39 i nast.; P. Zaporoński, *Określenie formy prawnej przedsiębiorcy w firmie osoby prawnej*, PPH 2005, nr 2, s. 47 i nast.; tenże, *Zalety i wady...*, s. 925 i nast.

¹² Por. np. E. Gniewek, [w:] *Kodeks...*, s. 104.

¹³ Zob. np. M. Pazdan, *Kodeks spółek handlowych a kodeks cywilny*, Państwo i Prawo 2001, nr 2, s. 28 i nast.; S. Sołtysiński, *Przepisy ogólne kodeksu spółek handlowych. (Wybrane zagadnienia)*, Państwo i Prawo 2001, nr 7, s. 3 i nast.

¹⁴ Por. uwagi w tym zakresie P. Zaporońskiego, *Zalety i wady...*, s. 932 i nast.

korpusu firmy spółki kapitałowej. Przepisy art. 160 i art. 305 § 2 k.s.h. czynią to jedynie w odniesieniu do skrótu obligatoryjnego dodatku do firmy, jakim jest podanie jej formy prawnej.

Z drugiej strony przepis art. 43⁵ § 4 k.c. stanowi o dopuszczalności posługiwania się skrótem firmy, bez względu na to, czy przedmiotem skrótu miałby być korpus firmy, czy jej dodatek. Nie ma dostatecznego oparcia w warstwie normatywnej pogląd, że skoro ustawodawca dopuścił w art. 160 § 2 i w art. 305 § 2 k.s.h. jedynie dopuszczalność skrótu oznaczenia formy prawnej spółki kapitałowej (a zatem jej dodatku), to nie wchodzi w grę skrót korpusu firmy takiej spółki.

Można bronić poglądu, że **przepisy art. 43⁵ § 4 k.c. i art. 160 § 2 lub art. 305 § 2 k.s.h. są względem siebie komplementarne, inny jest bowiem ich przedmiotowy zakres regulacji. Regulacja art. 43⁵ § 4 k.c. ma inny zakres przedmiotowy niż regulacja przywołanych powyżej przepisów kodeksu spółek handlowych.** Odnosi się ona do jakiegokolwiek rodzaju skrótu firmy przedsiębiorcy. Tymczasem przepisy art. 160 § 2 i art. 305 § 2 k.s.h. odnoszą się jedynie do skrótu oznaczenia formy prawnej. **Tą samą płaszczyznę co art. 160 § 2 i art. 305 § 2 k.s.h. reguluje natomiast art. 43⁵ § 2 k.c.**¹⁵ W konsekwencji nie jest możliwe stosowanie normy kolizyjnej *lex specialis derogat legi generali* w odniesieniu do różnych zakresów odniesienia.

Podnieść w tym miejscu należy, że przepis art. 43⁵ § 4 k.c. został dodany przez ustawę z dnia 14 lutego 2003 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw¹⁶ z mocą obowiązującą od dnia 25 września 2003 r. W konsekwencji przedmiotowa regulacja została ustanowiona później niż przepis art. 160 § 2 i art. 305 § 2 k.s.h. Nie może być zatem aktualny kontrargument, że ustawodawca przewidział dopuszczalność skrótu firmy jedynie w odniesieniu do obligatoryjnego dodatku do firmy. To, czego nie dopuścił ustawodawca w regulacji kodeksu spółek handlowych, czyli możliwości skrócenia korpusu firmy spółki kapitałowej, zostało wyraźnie przewidziane w noweli kodeksu cywilnego.

Komplementarność art. 43⁵ § 4 k.c. i art. 160 § 2 lub art. 305 § 2 k.s.h. nie jest odosobnionym przypadkiem. Wynika to ze szczerzej re-

---

¹⁵ Zob. tamże, s. 932-933.

¹⁶ Dz.U. z 2003 r., nr 49, poz. 408.

gulacji prawa firmowego w kodeksie spółek handlowych. Na przykład art. 160 § 1 i art. 305 § 1 k.s.h. stanowią o dowolnym obraniu firmy spółki akcyjnej, co nie wyklucza stosowania art. 43³ k.s.h. w odniesieniu do firmy spółki akcyjnej¹⁷.

Dalej należy zwrócić uwagę na ograniczony zakres podmiotowy regulacji art. 43⁵ § 4 k.s.h. Zgodnie z tym przepisem skrót firmy może używać jedynie „przedsiębiorca”, przy czym chodzi tu o przedsiębiorcę w rozumieniu art. 43¹ k.c. Biorąc pod rozwagę okoliczność, iż ustawodawca bardzo szeroko dopuszcza cel zawiązania spółki z o.o. i spółki akcyjnej, **nie każda spółka kapitałowa będzie „przedsiębiorcą” w rozumieniu art. 43¹ k.c.**¹⁸ W konsekwencji powyższego skrót korpusu firmy spółki kapitałowej będzie mógł być używany w obrocie wyłącznie przez spółkę kapitałową – przedsiębiorcę w rozumieniu art. 43¹ k.c.

Wreszcie podnieść należy, że brak jest merytorycznych podstaw dla uznania, że wykładnia art. 2 k.s.h. przemawia za niestosowaniem do stosunku spółki kapitałowej regulacji art. 43⁵ § 4 k.c. Kodeks spółek handlowych wskazuje, że firma spółki kapitałowej może zostać obrana dowolnie. Swoboda doboru firmy spółki kapitałowej należy zatem do istoty stosunku spółki. Trudno jest w takim otoczeniu prawnym wyciągać wnioski, że natura stosunku spółki wyklucza stosowanie do spółki kapitałowej normy prawnej z art. 43⁵ § 4 k.c. Nie bez znaczenia jest również okoliczność, że samo prawo firmowe konstruowane jest w dużej mierze przez przepisy o charakterze ogólnym kodeksu cywilnego (a wcześniej kodeksu handlowego).

4. Skrót korpusu firmy spółki akcyjnej a ograniczenia treści statutu

Skrót korpusu firmy spółki z o.o. powinien wynikać z umowy spółki, a skrót korpusu firmy spółki akcyjnej powinien wynikać ze statutu spółki akcyjnej.

---

¹⁷ Zob. np. M. Tarska, *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, wyd. 2, Warszawa 2004, s. 260; G. Nita-Jagielski, [w:] *System prawa prywatnego, Prawo spółek kapitałowych*, red. S. Sołtysiński, t. XVII A, Warszawa 2010, s. 154, przypis nr 26; M. R o d z y n k i e w i c z, *Kodeks...*, s. 264.

¹⁸ Zob. np. A. S z a j k o w s k i, M. T a r s k a, [w:] *System...*, t. XVIII A, s. 147-148.

Przepisy kodeksu spółek handlowych ograniczają zasadę swobody umów w odniesieniu do treści statutu spółki akcyjnej¹⁹. Powstaje pytanie, czy kontrargumenty do bronionej w niniejszym opracowaniu tezy nie pojawią się na gruncie zasady surowości statutu spółki akcyjnej.

Zgodnie z art. 304 § 3 k.s.h. statut spółki akcyjnej może zawierać postanowienia odmienne niż przewiduje ustawa, jeżeli ustawa na to zezwala.

Z kolei w myśl regulacji art. 304 § 4 k.s.h. statut może zawierać dodatkowe postanowienia, chyba że z ustawy wynika, iż przewiduje ona wyczerpujące uregulowanie albo dodatkowe postanowienie statutu jest sprzeczne z naturą spółki akcyjnej lub dobrymi obyczajami.

Przez „ustawę” w ujęciu art. 304 § 3 i 4 k.s.h. należy rozumieć nie tylko kodeks spółek handlowych, ale również inne akty normatywne o charakterze ustawy, w tym kodeks cywilny (por. podobną systemowo regulację art. 353¹ k.c., która również odnosi się do pojęcia ustawy w uniwersalnym znaczeniu, a nie tylko do ustawy – Kodeks cywilny).

Przewidziany w statucie spółki akcyjnej skrót korpusu firmy spółki akcyjnej nie powinien być kwalifikowany jako „odmienne” postanowienie statutu spółki akcyjnej, albowiem art. 305 § 2 k.s.h. reguluje tylko jeden z możliwych przypadków dokonania skrótu firmy spółki akcyjnej.

Niemniej nawet przy przyjęciu poglądu, że skrót korpusu firmy spółki akcyjnej byłby „odmiennym” postanowieniem statutu, to w badanej sprawie treść art. 43⁵ § 1 k.s.h. powoduje, że ustawa zezwala na używanie przez przedsiębiorcę (jakiegokolwiek) skrótu firmy.

Co więcej, skrót korpusu firmy spółki akcyjnej nie będzie również postanowieniem „dodatковым” statutu, skoro znajduje swoją podstawę normatywną w treści art. 43⁵ § 1 k.s.h.

---

¹⁹ Zob. np. S. Sołtysiński, [w:] *System prawa prywatnego, Prawo spółek kapitałowych*, red. S. Sołtysiński, t. XVII B, Warszawa 2010, s. 7 i nast.; A. Szajkowski, *Umowa spółki handlowej*, *Studia Prawnicze* 2001, nr 3-4, s. 319 i nast.; A. Szumański, *Nowe polskie prawo spółek handlowych*, PPH 2001, nr 1, s. 1 i nast.; R. Kwaśnicki, *Autonomia woli w kształtowaniu postanowień statutu spółki akcyjnej w prawie polskim, niemieckim oraz amerykańskim*, *Prawo Spółek* 2001, nr 12, s. 26 i nast., tenże, *Charakter prawny statutu spółki akcyjnej w prawie polskim, niemieckim oraz amerykańskim*, *Radca Prawny* 2002, nr 1, s. 38 i nast.; M. Tajer, *Kształtowanie treści statutu spółki akcyjnej*, *Prawo Spółek* 2007, nr 12, s. 11 i nast.

W konsekwencji postanowienia art. 304 § 3 i 4 k.s.h. nie stoją na przeszkodzie przyjęciu poglądu o dopuszczalności skracania korpusu firmy spółki akcyjnej.

5. Brak innych ograniczeń dla używania skrótów korpusu firmy spółki kapitałowej

Nie wydaje się, aby istniały inne przeszkody dla skrócenia korpusu firmy spółki kapitałowej. W szczególności nie przeszkadza temu zasada pewności obrotu prawnego. Jeżeli przepis art. 43⁵ § 4 k.c. pozwala na stosowanie skrótów przez innych przedsiębiorców – osoby prawne, to brak szczególnych przeciwwskazań dla używania takiego skrótów przez spółkę kapitałową.

Z tych samych względów **trudno przyjąć, że dopuszczenie skrócenia korpusu firmy spółki kapitałowej doprowadzi do naruszenia zasady jedności firmy**²⁰. Stanowisko takie byłoby sprzeczne z regulacją art. 43⁵ § 4 k.c. Zasada jedności firmy przeciwdziała natomiast tworzeniu więcej niż jednego skrótów firmy.

Z kolei **zasada prawdziwości firmy** wyłącza możliwość dokonywania takiego skrótów firmy, który może wprowadzać w błąd. **Nie wyłącza ona zatem samej dopuszczalności skrócenia korpusu firmy, ale jedynie ogranicza sposób skrócenia firmy.**

Przewidziana przez ustawodawcę dowolność w obraniu firmy spółki kapitałowej również przemawia za elastycznym podejściem do oceny relacji pomiędzy art. 160 i 305 k.s.h. a art. 43⁵ § 4 k.s.h. Poprzez dokonanie skrótów korpusu firmy spółki kapitałowej nie dojdzie do erozji informacyjnego znaczenia firmy, jakby to mogło mieć miejsce w przypadku handlowych spółek osobowych, w stosunku do których ustawodawca wprowadza stosunkowo szczegółowe wymogi co do treści firmy.

Z operacyjnego punktu widzenia skrót korpusu spółki akcyjnej może być użyteczną formułą w praktyce obrotu prawnego. Firma spółki kapitałowej ma pewien walor reklamowy. Dla większej rozpoznawalności na rynku należy posługiwać się jak najbardziej uproszczonymi sformu-

---

²⁰ Por. Ł. Z a m o j s k i, *Rejestracja spółek. Zagadnienia materialne i procesowe*, Warszawa 2008, s. 214 i nast.

łowaniem. Skomplikowana firma może być mniej rozpoznawalna niż jej prosty skrót.

Kontrargumentem dla bronionej tezy nie może być również fakt, że przepisy kodeksu cywilnego nie przewidują bliżej, na czym polega skrót korpusu spółki kapitałowej, który może posługiwać się określeniami fantazyjnymi, imionami i nazwiskami pewnych osób itp. Powinno się przyjąć, że przez skrót należy rozumieć pewne zjawisko językowe, zgodne z potocznym rozumieniem tego wyrażenia, z uwzględnieniem zasad języka polskiego.

W podsumowaniu można podnieść, że również argumenty drugoplane – z prawnego punktu widzenia – przemawiają za bronioną w niniejszym opracowaniu koncepcją.

6. Kwestia dopuszczalności używania skrótu firmy spółki kapitałowej w innych aktach prawnych

Pojęcie „skrót firmy”, odnoszące się do spółki kapitałowej, ma swoje obywatelstwo także i w innych aktach prawnych.

Na przykład w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 5 lutego 2009 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez Komisję Nadzoru Finansowego ewidencji instrumentów finansowych²¹ zatytułowanym: „Wzór zawiadomienia dotyczącego papierów wartościowych będących przedmiotem oferty publicznej, na podstawie którego Komisja Nadzoru Finansowego dokonuje wpisu do ewidencji” zamieszczono następujące dane: „firma (nazwa), **skrót firmy**, siedziba i adres emitenta, numer właściwego rejestru, branża, w której działa emitent (w tym zakresie pojęciowym mieści się spółka akcyjna).”

Z kolei w załączniku nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 lutego 1997 r. w sprawie określenia wzoru kwestionariusza przedsiębiorstwa państwowego przeznaczonego do komercjalizacji oraz wykazu dokumentów niezbędnych do sporządzenia aktu komercjalizacji²², prawodawca również przewidział rubrykę pod nazwą „**firma spółki**” i „**skrót firmy**”. Wskazane powyżej informacje mają stanowić „**proponowane**

---

²¹ Dz.U. z 2009 r., nr 28, poz. 175.

²² Dz.U. z 1997 r., nr 22, poz. 114 ze zm.

dane do statutu spółki.” W konsekwencji w statutach spółek powstałych w wyniku komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych również umieszczano skrót firmy spółki kapitałowej.

Pogląd prezentowany w niniejszym opracowaniu jest zatem spójny także z innymi aktami prawnymi funkcjonującymi w polskim systemie prawa.

Zakończenie

Regulacja art. 43⁵ § 4 k.c. i art. 160 lub art. 305 k.s.h. w zakresie dopuszczenia do używania w obrocie skrótu korpusu firmy spółki kapitałowej jest względem siebie komplementarna. Późniejszy przepis art. 43⁵ § 4 k.s.h. uzupełnia wcześniejszą regulację kodeksu spółek handlowych.

Lex generali w stosunku do art. 160 § 2 i art. 306 § 2 k.s.h. stanowi przepis art. 43⁵ § 2 k.c. Wszystkie wskazane w zdaniu poprzednim normy prawne odnoszą się do jednego wspólnego zagadnienia: skrótu oznaczenia formy prawnej.

W konsekwencji dopuszczalne jest skrócenie korpusu firmy spółki kapitałowej. Niemniej zakres zastosowania art. 43⁵ § 4 k.s.h. jest ograniczony podmiotowo w stosunku do tych spółek kapitałowych, które posiadają status przedsiębiorcy w rozumieniu art. 43¹ k.c.

Powyższy pogląd bynajmniej nie prowadzi do zakwestionowania tezy, że regulacja art. 160 i art. 305 k.s.h. jest regulacją *iuris cogentis*. Przepisy te są bezwzględnie obowiązujące, ale – w stosunku do sfery, którą regulują – niekompletne. Nie tylko w odniesieniu do problemu skrótu korpusu firmy osoby prawnej, ale także wobec takich kwestii, jak np. granice swobody w doborze treści korpusu firmy itp.

Przedstawiona w niniejszym opracowaniu koncepcja niewątpliwie jest dyskusyjna i zapewne spotka się z kontropiniami. Wychodzi ona jednak naprzeciw potrzebom nowoczesnego obrotu prawnego.

Poza zakresem zainteresowania w niniejszym opracowaniu pozostaje problematyka skrótu korpusu firmy w odniesieniu do handlowych spółek osobowych, która wymaga osobnego omówienia.

Dr hab. Rafał Adamus – prof. Uniwersytetu Opolskiego, Kierownik Zakładu Stosunków Gospodarczych.